

"VILÁGÍTÓ ÁSVÁNYOK"

BRESZNYÁNSZKY Károly — geológus

A Magyar Természettudományi Múzeumban, a "Világító Ásványok" kiállítás megnyitóján, 1999. március 26-án elhangzott ünnepi beszédek olvasóink számára közreadjuk.

Kedves Vendégeink!

Másfél éve, amikor az első levelet kaptuk Amerikából, még nem tudtuk, hogy a felajánlott ásványgyűjtemény mennyivel fogja gazdagítani intézetünk múzeumának állományát. Nem tudtuk azt, hogy az ásványgyűjtemény felajánlásához milyen érzelmi motívumok kötődnek és nem tudtuk azt sem, hogy a Louis Cherepy név mögött egy, a Magyarországhoz még ma is kötődő Cserépy Lajos áll. Ma már tudjuk, hogy az a különleges ásványgyűjtemény, amit ma bemutatunk Önöknek, szakmai értékeiben és különleges látványossága tekintetében páratlanok számát. Ma már tudjuk azt is, hogy a Franklin érceinek felszínre hozatalában, a világhírű ásványlelőhely kiaknázásában magyar bányászok százai vettek részt a századfordulótól az 1980-as évekig. Ma már tudjuk azt is, hogy Louis Cherepy úr nagylelkű adományát az ifjabb és idősebb Cserépy Lajosnak köszönhetjük.

Mindez akkor vált bizonyossá, amikor alig egy évvel ezelőtt a New Jersey állambeli Franklin bánya múzeuma előtt megható ünnepség keretében átvettük a gyűjteményt és megismertük a fogyatkozó magyar kolónia tagjait, helytörténeti múzeumát, a magyar templom harangjának történetét, az egykori bányászkodás helyszíneit.

Nyugodtan mondhatom, hogy a gyűjtemény jó kezekbe került. A Magyar Állami Földtani Intézet 130 évvel ezelőtti alapítása óta fenntartja, gyarapítja múzeumának állományát, biztosítja a hazai és külföldi szakemberek részére a kutatómunka lehetőségét és az érdeklődő közönség tájékoztatását.

Az intézet működésének 130 éve önmagában is hagyománytisztelő sugall és egyúttal biztosítékot arra nézve, hogy a gyűjtemény szakmai értéke mellett a hozzá kötődő történeti emlékek is megőrzésre kerülnek.

Mégis miért választottuk a bemutató helyszínének a Magyar Természettudományi Múzeum régi-új épületét, kiállítási lehetőségeit? Azért, mert szerettük volna, ha a világító ásványokat minél többen néznék meg, és a színpompás látványon túl minél többen őriznék meg József Attila szavai szerint az Amerikába kitántorgott másfélmillió emberünk emlékét. Kérésünk a Magyar Természettudományi Múzeum főigazgatója és munkatársai részéről azonnal támogatást nyert, amiért ezúton is köszönetünket fejezzük ki.

Köszönet illeti azokat is, akik erkölcsileg és anyagiilag támogatják ennek a kiállításnak a létrejöttét, mindenek előtt a Magyar-Amerikai Tudományos és Technológiai Együttműködés nyújtotta lehetőségeket, valamint a washingtoni Magyar Nagykövetség munkatársait.

Mielőtt megnyitnánk a kiállítást és átadnánk a helyet a szakmai bemutatónak, még egy gondolatot szeretnék megosztani Önökkel. A kiállítás egyik legszebb darabja az a franklinit minta, melynek másik fele New Jersey államban, a Cherepy Gyűjtemény másik részében maradt. Ugyancsak annak a mintának ez a két, az amerikai és európai darabja, jelképe annak a 70 millió évvel ezelőtt kezdődött folyamatnak, mely elválasztotta és eltávolította az észak-amerikai kontinenst az európaiktól és jelképe annak a kötődésnek, de ugyanakkor lassú távolodásnak, amivel a kívándorolt magyarság viszonyul az óhazához. Ez a mindannyiunkat megragadó élmény és ez a mindannyiunkat megérintő érzés a körünkben lévő Cherepy úrnak köszönhető, hálásak vagyunk, hogy megoszthatjuk vele.

Köszönöm figyelmüket!

KÖBEZÁRT EMBERI SORSOK (EGY KIÁLLÍTÁS HANGJAI)

SZEMENYEI István — geológus

Beismerem: igazuk. Még soha nem nyitottam meg kiállítást. Be kell valljam, hogy jó érzés ez. Mondhatnám egyedí. Szóval, kellemes dolog. Még azt is beleszámítva, hogy igazából nem tudom, mit is kell ilyenkor mondani. Hogyan kerültem én ide, s mi röpített ebbe a megtisztelő szerepbe? - kérdezhetik Önök. En is ezt kérdeztem, kérdezgetem magamtól már egy ideje. A válasz, a magyarázat roppant egyszerű: Brezsnýánszky Karcsi (a MÁFI igazgatója) megkért, hogy mondjak egy beszédet a Cherepy ásványkiállítás megnyitóján. O.K., pontosabban: rendben. No, de mire föl!? Mire föl én?

Geológiából nem vagyok igazából jó, az ásványok-

hoz szinte alig értek, s Cherepy Lajossal is csak egyszer találkoztam Washingtonban. Véletlenek sorozata, s Karcsi gesztusa juttatott ide. Igaz, Amerikában van egy mondás: a siker titka, hogy a megfelelő időben a megfelelő helyen légy. Azt hiszem, ez történt meg velem.

1998 januárjában a washingtoni Magyar Nagykövetségen dolgoztam mint tudományos és technológiai tanácsos. Azt hiszem, ekkor született Louis Cserepy első levele a Magyar Földtani Intézet igazgatójához, hogy a most itt kiállított színes köveket Magyarországnak kívánja ajándékozni. Február lehetett talán, vagy március, amikor Károly megkért, hogy közvetít-